सदृशीर्व्यधत्त सः R. 3. 10; 5. 38; 16. 74; U. 5. 31. -8 Deep, grave, loud, hollow (as sound); स्वरेण धीरेण निवर्तयन्निव R. 3. 43, 59; U. 6. 17. -9 Well-conducted, well-behaved. -10 Gentle, soft, agreeable, pleasing (as a breeze); धीरसमीरे यमुनातीरे वसति वने वनमाली Gīt. 5. -11 Lazy, dull. -12 Daring. -13 Headstrong. -रः 1 The ocean. -2 An epithet of Buddha. -3 The thinking principle, the soul (चिदात्मन्). -4 An epithet of king Bali. -रम् Saffron. -रम् *-ind.* Boldly, firmly, steadfastly, steadily; धीरं विलोकयति Bh. 2. 31; Amaru. 13. **-Comp. -उदात्तः** the hero of a poetic composition (*i. e.* a play or poem) who is brave and noble-minded; अविकत्थनः क्षमावानतिगम्भीरो महासत्त्वः। स्थेयान्निगूढमानो धीरोदात्तो दृढव्रतः कथितः ॥ S. D. 66. **-उद्धतः** the hero of a poetic composition who is brave but haughty; मायापरः प्रचण्डश्चपलोऽहंकारदर्पभूयिष्ठः। आत्मश्लाघानिरतो धीरैर्धीरोद्धतः कथितः S. D. 67. **-चेतस्** *a.* firm, resolute, strongminded, courageous. **-प्रशान्तः** the hero of a poetic composition who is brave and calm; सामान्यगुणैर्भूयान् द्विजातिको धीरप्रशान्तः स्यात् S. D. 69. **-ललितः** hero of a poetic composition who is firm and brave, but sportive and reckless; निश्चिन्तो मृदुरनिशं कलापरो धीरललितः स्यात् S. D. 68. **-ललिता** *f.* N. of a metre with the गणs as भरनरनग. **-स्कन्धः** a buffalo.

धीरता, -धीरत्वम् 1 Fortitude, courage, strength of mind; विपत्तौ च महाँल्लोके धीरतामनुगच्छति H. 3. 37; V. 2. -2 Suppression of jealousy &c. -3 Gravity, solemnity (as shown by silence &c.); प्रत्यादेशान्न खलु भवतो धीरतां कल्पयामि Me. 116. -4 Steadiness, firmness. -5 Wisdom, cleverness. -6 Refusal. (For other meanings see धैर्य.)

धीरा The heroine of a poetic composition who, though jealous of her husband or lover, suppresses all outward manifestation or expression of her resentment in his presence or as the Rasamañjarī puts it, व्यङ्ग्यकोपप्रकाशिका धीरा; see S. D. 102-105 also. **-Comp. -अधीरा** the heroine of a poetic composition who, being jealous of her husband or lover, alternately expresses and conceals her jealousy; धीराधीरा तु सोल्लुण्ठभाषितैः खेदयेदमुम् S. D.; (व्यङ्ग्याव्यङ्ग्यकोपप्रकाशिका धीराधीरा Rasamañjarī.)

धीलटिः, -टी *f.* A daughter.

धीवन् *a.* (**-री** *f.*) Clever, skilful. *-m.* 1 An artist. -2 A fisherman.

धीवरः A fisherman; मृगमीनसज्जनानां तृणजलसंतोषविहितवृत्तीनाम्। लुब्धकधीवरपिशुना निष्कारणवैरिणो जगति ॥ Bh. 2. 61; 1. 85. **-रम्** Iron. **-री** 1 A fisherman's wife. -2 A kind of harpoon for catching fish. -3 A fish-basket.

धीवरकः A fisherman.

धु 5 U. (धुनोति धुनुते, धुत) See धू. धूनोति चम्पकवनानि धुनोत्यशोकम् Kavirahasya.

धुः *f.* Shaking, trembling.

धुत *a.* 1 Shaken; तीव्रवेगधुतमार्गवृक्षया (ताडकया) R. 11. 16. -2 Left, abandoned. -3 Chastened; आत्मानं चेद्विजानीयात्परं ज्ञानधुताशयः Bhāg. 7. 15. 40. **-ति** *f.* Shaking, flapping; श्येनेयस्य बृहत्पतत्रधुतयः प्रख्यापयन्त्यागमम् Mv. 5. 1.

धुन *a.* Ved. 1 Sounding. -2 Shaking, agitating.

धुनयति Den. P. 1 To sound, roar. -2 To flow.

धुक्ष् 1 Ā. (धुक्षते, धुक्षित) 1 To be kindled; स्वैरैर्बोत्पातवातप्रसरपटुतरैर्धुक्षिते पक्षवातैः Nāg. 5. 21. -2 To live. -3 To be weary. *-Caus.* (धुक्षयति-ते) To kindle, inflame. *-With* सम् to be kindled or excited (fig. also); संदुधुक्षे तयोः कोपः Bk. 14. 109. (*-Caus.*) to kindle, inflame, excite; निवार्णभूयिष्ठमथास्य वीर्यं संधुक्षयन्तीव वपुर्गुणेन Ku. 3. 52.

धुनिः, -नी *f.* A river; पुराणां संहर्तुः सुरधुनि कपर्दोऽधिरुरुहे G. L. 22. **-Comp. -नाथः** tho ocean.

धुन्धुकम् A particular defect in wood (a hole); कालकधुन्धुकसंज्ञं कीटैर्विद्धं च न शुभदं छिद्रम् Bri. S. 19. 37.

धुन्धुमारः 1 A kind of insect (इन्द्रगोप). -2 The smoke of a house.

धुन्धुरिः, -री *f.* A particular musical instrument; Bhāg. 1. 10. 15.

धुर् *f.* (Nom. sing. धूः) 1 A yoke (lit.); न गर्दभा वाजिधुरं वहन्ति Mk. 4. 17; अत्रस्नुभिर्युक्तधुरं तुरङ्गैः R. 14. 47. -2 (*a*) That part of a yoke which rests on the shoulder. (*b*) The foremost part of the pole where the yoke is fixed. -3 The pin at both ends of an axle for fastening the nave of the wheel. -4 The shaft or pole of a carriage. -5 A load, burden (fig. also); responsibility, duty, task; तेन धूर्जगतो गुर्वी सचिवेषु निचिक्षिपे R. 1. 34; 2. 74; 3. 35; 5. 66; Ku. 6. 30; कार्यधुरं वहन्ति Mu. 1. 14; आशैरप्यनबाप्तपौरुषफलैः कार्यस्य धूरुज्झिता Mu. 6. 5; 4. 6; Ki. 3. 50; 14. 6. -6 The foremost or highest place, van, front, top, head; अपांसुलानां धुरि कीर्तनीया R. 2. 2; धुरि स्थिता त्वं पतिदेवतानाम् 14. 74; अविघ्नमस्तु ते स्थेयाः पितेव धुरि पुत्रिणाम् 1. 91; धुरि प्रतिष्ठापयितव्य एव M. 1. 16; 5. 16. -7 A finger. -8 Agitation, trembling. -9 Reflection. -10 A spark of fire. -11 Distress, affliction. -12 A part, portion, share. -13 Wealth. -14 N. of the Ganges. (धुरि कृ 'to place at the head or in front of'; किंवाभविष्यदरुणस्तमसां विभेत्ता तं चेत्सहस्रकिरणो धुरि नाकरिष्यत् Ś. 7. 4) **-Comp. -गत** (धूर्गत) *a.* 1 standing on the pole of a chariot. -2 standing at the head, chief, head, foremost. **-जटिः** (धूर्जटिः) an epithet of Śiva; धूर्जटिः पातु युष्मान् Ve. 1. 3. **-धर** (धूर्धर also धुरंधर) *a.* 1 bearing the yoke. -2 fit to be harnessed. -3 laden with good qualities or important duties. -4 chief, head, foremost, pre-eminent; कुलधुरंधरो भव V. 5; गजानां पङ्कमग्नानां गजा एव धुरंधराः H. (**-रः**) 1 a beast of burden. -2 a man of business. -3 a chief, head, leader. -4 an epithet of Śiva. **-वह** (धूर्वह) *a* 1 carrying or bearing a burden. -2 managing affairs. (**-हः**) a beast of burden; so धूर्वोढ़.